

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%82_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%AF%CE%B1%CF%82#/media/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF:Etruscan_civilization_map-el.png

Υπήρχε πάντα η Ρώμη;

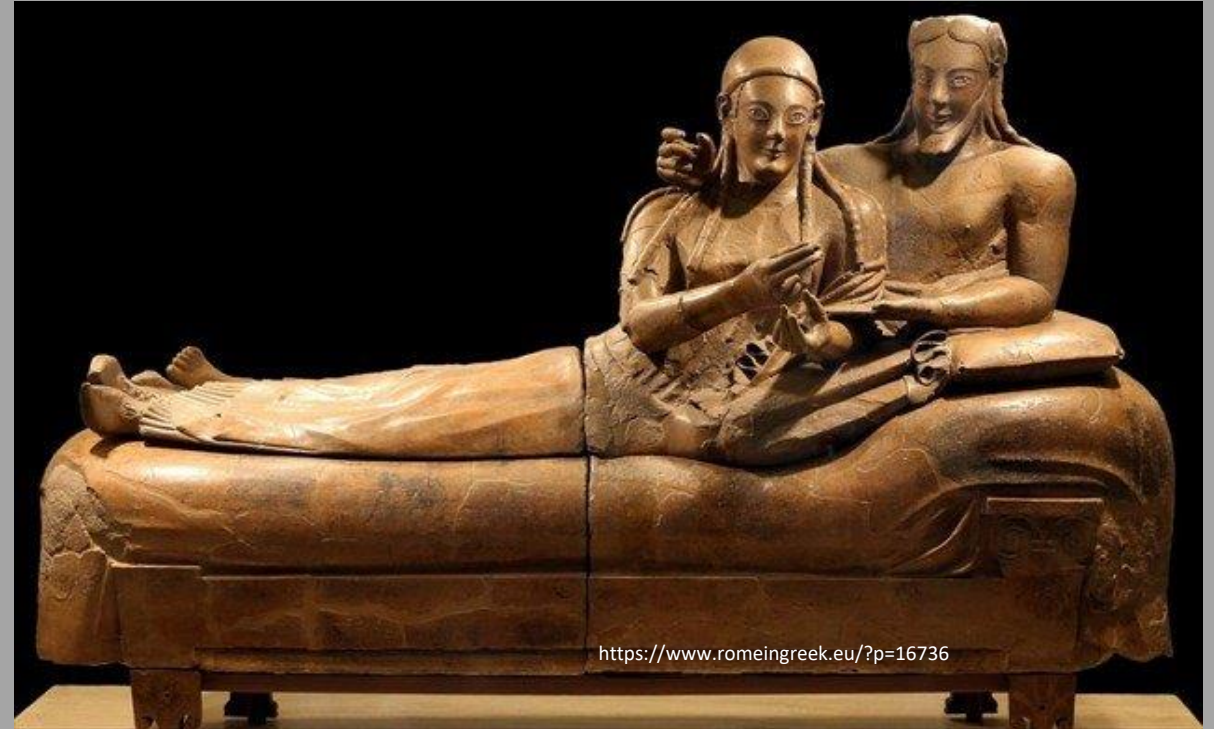
Πριν την επέκταση της Ρωμαϊκής κυριαρχίας, οι πρώτοι αυτόχθονες κάτοικοι της βορειοδυτικής και κεντρικής κυρίως Ιταλικής χερσονήσου ήταν οι Ετρούσκοι.

Στο τέλος του 7ου π.Χ. αιώνα, εγκαθιδρύθηκε ετρουσκική μοναρχία, η οποία είχε στα όρια της δικαιοδοσίας της οικισμούς γύρω από τον Τίβερη ποταμό.

Οι Ετρούσκοι (1000π.Χ.) (σελ. 86-87)

Λαός μυστηριακός, λάτρης της καλής ζωής,
με ανεπτυγμένη γεωργία,
θαυμαστός στη μεταλλουργία.
Μεγάλοι θαλασσοπόροι.

Σαρκοφάγος, μέσα του 6^{ου} π.Χ. αι.
Υλικό: Τερακότα
Η καλή ζωή και η απόλαυση των αγαθών
ήταν μέλημα και για τη μετα-θάνατο ζωή.
Το Αριστοκρατικό ζευγάρι απολαμβάνει ένα συμπόσιο.

Οι Ετρούσκοι κληροδότησαν στη Ρωμαϊκή Δημοκρατία τις θρησκευτικές τελετουργίες τους, τη μεταλλοτεχνία και τις καινοτομίες στην αρχιτεκτονική και τη μηχανική, οι οποίες μετέτρεψαν τη Ρώμη σε μια μεγάλη πόλη.

Η τέχνη τους κυρίως διακοσμητική, με έντονα χρώματα, θυμίζει την Μινωική τέχνη και την Αιγυπτιακή.
Η πρώτη ονομάζεται Ανατολίζουσα.

Συμποσιαστές (470 π.Χ.), τοιχογραφία από τον τάφο των Πανθήρων

Η τοιχογραφία αναπαριστάνει άντρες που φαίνεται να χορεύουν κρατώντας ένα κρατήρα και μουσικά όργανα.

Σχετικά με την μουσική τους, ακολούθησε τον σύνδεσμο: <https://video.link/w/eDUgd>

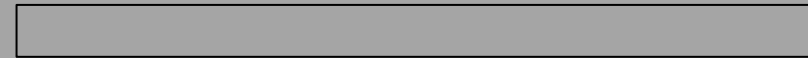

Ο ναός της Φορτούνα Βιρίλε 1^{ος} αι. π.Χ.

Ετρουσκικής τέχνης ναός, Ιωνικού ρυθμού, κατασκευασμένος με το σύστημα της δοκού επί στύλων// ευθύγραμμη δοκός.

Είναι τετράστυλος, ψευδοπερίπτερος (οι πλαϊνοί κίονες ενσωματώνονται στην τοιχοποιία του ναού).

Η Ετρουρία κυριάρχησε στην περιοχή για αιώνες μέχρι την έλευση της ρωμαϊκής δημοκρατίας, η οποία κατάκτησε τους Ετρούσκους αφομοιώνοντάς τους πλήρως.

Το 509 π.Χ. η ετρουσκική μοναρχία ανατράπηκε και τη θέση της πήρε μια αριστοκρατική δημοκρατία, που επεκτάθηκε στην ιταλική χερσόνησο.

Σύμφωνα με τον θρύλο, η Ρώμη ιδρύθηκε το 753 π.Χ. από τον Ρωμύλο και τον Ρέμο, δίδυμα αδέρφια, απογόνους του Τρώα πρίγκιπα Αινεία, που ανατράφηκαν από μια λύκαινα. Η παράδοση θέλει την ίδρυση της Ρώμης να λαμβάνει χώρα στις 21 Απριλίου 753 π.Χ.

Μέχρι το 133 π.Χ. η Ρώμη είχε γίνει η κυρίαρχη δύναμη της Μεσογείου και είχε έρθει σε επαφή με τον ελληνικό πολιτισμό.

Η προσφορά των Ρωμαίων στην Ιστορία της Τέχνης είναι σημαντική, γιατί συνέχισαν την ελληνιστική παράδοση, διασώσαν την κλασική τέχνη της Ελλάδας και πρόσθεσαν νέους τρόπους έκφρασης.

Λέξεις κλειδιά: Πορτρέτο, Ιστορικό ανάγλυφο, μνημειώδη αρχιτεκτονικά οικοδομήματα, μεγάλες κλίμακες, χρήση υλικών όπως το τσιμέντο, (μείγμα ασβέστη και ηφαιστειακών υλικών), το κεραμικό terracotta, το μάρμαρο.

Τέχνη πομπώδης, διακοσμητική, προπαγανδιστική, μνημειώδης.

Η λύκαινα που ταΐζει τα δύο αδέρφια, Ρώμο και Ρωμύλο (ήρωες - θεότητες της Ρωμαϊκής μυθολογίας)
Palazzo dei Conservatori

Η οικουμενική κυριαρχία της Ρώμης

Εκτεινόταν από τη Σκωτία μέχρι τον Περσικό κόλπο, ένα μεγάλο μέρος της Αραβίας και της Β. Αφρικής. Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία επιδίωκε την αφομοίωση των λαών που κατακτούσε.

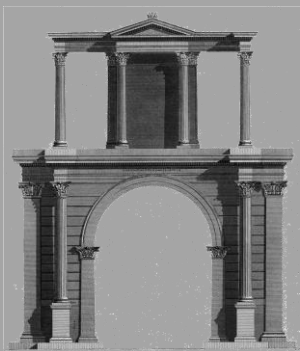
Η πόλη της Ρώμης αναπτύχθηκε γύρω από ένα οχυρό στον ποταμό Τίβερη

Το σημαντικότερο επίτευγμά τους ήταν τα **δημόσια έργα**:
Γέφυρες, δρόμοι, υδραγωγεία, λεωφόροι, στάδια, αψίδες θριάμβου.

Η αντιμετώπιση της Αρχιτεκτονικής είχε να κάνει με θαύματα μηχανικής, φτιαγμένα από πέτρα, τούβλο ή χυτά υλικά τα οποία διακοσμούσαν με ανάγλυφα μωσαϊκά, χρώματα και επιχρυσώσεις.

Το κτίσιμο του Ρωμαϊκού ναού γινόταν απευθείας στον δρόμο: ήταν ένα **αστικό μνημείο**.

Οι Ρωμαίοι κατάλαβαν όσο κανείς άλλος ότι μέσω τέχνης μπορούσαν να προβληθούν πολιτικά, κοινωνικά και να μεταφέρουν παντού τις κοινωνικές και θρησκευτικές τους αξίες.

Μεγάλα μνημειώδη έργα

Η επέκταση της πόλης σε αυτοκρατορική κλίμακα ανήκει στον 2^ο αιώνα π.Χ. και έχει ελληνιστική προέλευση, οι Ρωμαίοι όμως τη χρησιμοποίησαν συνειδητά και εφεύραν την **Πρωτεύουσα**:

Ο κάθε αυτοκράτορας διαιώνιζε το όνομά του χτίζοντας πλακόστρωτα forum (αγορές) και ναούς.

Όλα αποσκοπούσαν στη διαιώνιση του ονόματος.

Λεωφόροι, Θέατρα, Υδραγωγεία, Θέρμες, στοές, αγορά (forum), Βασιλικές, αψίδες θριάμβου, μαυσωλεία, είναι τέλειες εκφράσεις του ιμπεριαλισμού που αργότερα χρονικά θα συναντήσουμε στη Βιέννη και το Παρίσι.

Στην Αρχιτεκτονική, ας θυμηθούμε την κατασκευή του στυλοβάτη, του κίονα και του επιστηλίου.

Ας προσθέσουμε τώρα τις **καμάρες** και τους **θόλους** για να φανταστούμε πως είναι τα ρωμαϊκά κτίρια.

(σελίδες 89-91)

Από τη δοκό επί στύλων στην αψίδα και τον θόλο

Στην Αρχιτεκτονική, ας θυμηθούμε την κατασκευή του στυλοβάτη, του κίονα και του επιστηλίου (αρχαία ελληνική Αρχιτεκτονική).

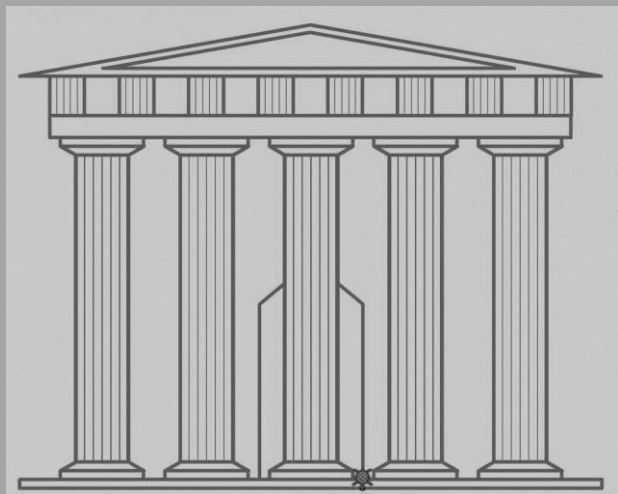
Ας προσθέσουμε τώρα τις **καμάρες** και τους **θόλους** για να φανταστούμε πως είναι τα ρωμαϊκά κτίρια.

Βασικό γνώρισμα της αρχιτεκτονικής των Ρωμαίων είναι το **κυκλικό τόξο (αψίδα)**.

Μία σειρά από αψίδες ή μια δίπλα στην άλλη δημιουργούν έναν **κυλινδρικό θόλο**.

Αν πολλές αψίδες χτιστούν πάνω σε έναν κυλινδρικό χώρο με συνάντηση στο κέντρο τότε σχηματίζουν **έναν τρούλο**.

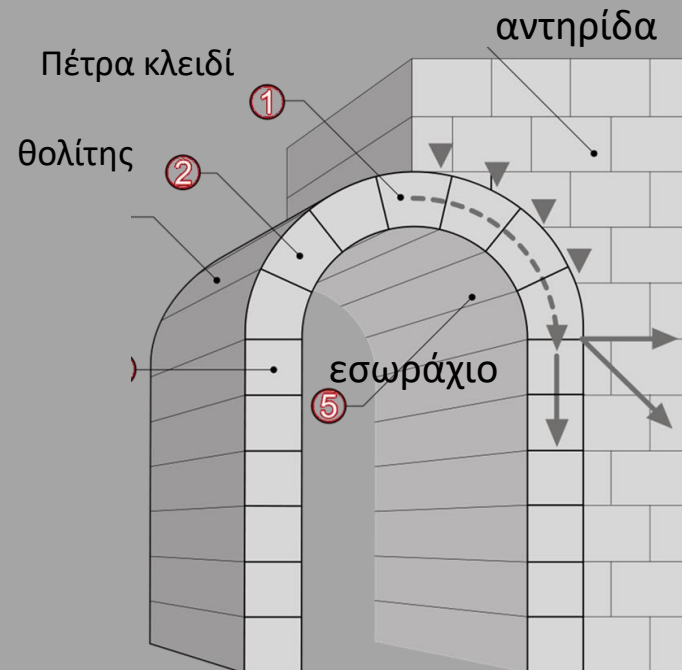
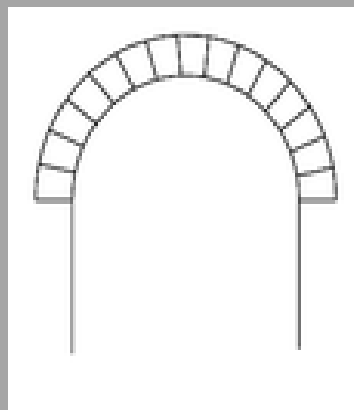
Για την στήριξη του θόλου χρησιμοποιείται μια άλλη αψίδα.

το σύστημα της δοκού επί στύλων//
ευθύγραμμη δοκός.

το κυκλικό τόξο (αψίδα)

Κυκλική αψίδα

Η αψίδα θριάμβου

(Η επιρροή των ελληνικών στοιχείων είναι εμφανής.)

Πύλη του Αδριανού

Κατασκευή των Ρωμαίων είναι η **αψίδα θριάμβου**

ένα κεντρικό άνοιγμα (αψίδα) ανάμεσα σε δύο μικρότερα με ζεύγη κιόνων, ένα δεύτερο μικρό όροφο και μια σοφίτα στο πάνω μέρος.

Τα τόξα και οι αψίδες θριάμβου είναι επίτευγμα της μηχανικής όχι άγνωστα στους αρχαίους Έλληνες.

Η ρωμαϊκή αρχιτεκτονική τελειοποίησε τις τεχνικές χρησιμοποιώντας ένα ηφαιστιογενές κονίαμα ως συνδετικό υλικό και χρησιμοποίησε τα τόξα σε ευρεία κλίμακα.

Η ρωμαϊκή αρχιτεκτονική
τελειοποίησε
τις τεχνικές χρησιμοποιώντας
ένα ηφαιστιογενές κονίαμα ως συνδετικό υλικό
και χρησιμοποίησε
τα τόξα
σε ευρεία κλίμακα
(δηλ. στις περισσότερες Αρχιτεκτονικές κατασκευές).

Αψίδες θριάμβου

Αψίδα του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Ρώμη, 315 μ.Χ.

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%98%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BC%CE%B2%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%B1%CF%88%CE%AF%CE%B4%CE%B1#/media/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF:RomeConstantine'sArch03.jpg

Αψίδα του Γαλέριου 4^{ος} αι μ. Χ. Θεσσαλονίκη

http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=1425

http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=1425

Οι θέρμες

Στους Ρωμαίους οφείλουμε το **σταυροθόλιο**. Δύο κυλινδρικοί θόλοι τέμνονται πάνω σε ένα τετράγωνο άνοιγμα και επιτρέπουν την ελάφρυνση της τοιχοποιίας.

Με τα σταυροθόλια οι Ρωμαίοι κάλυψαν τις **θήρμες**, κτήριο κατασκευασμένο για πολλαπλή χρήση: **Οι θέρμες του Καρακάλλα (217μ.Χ.)** περιλάμβαναν αρένα, θέατρο, εστιατόρια, γυμναστήρια, βιβλιοθήκες, χώρους διαπραγματεύσεων και ιδιωτικά λουτρά.

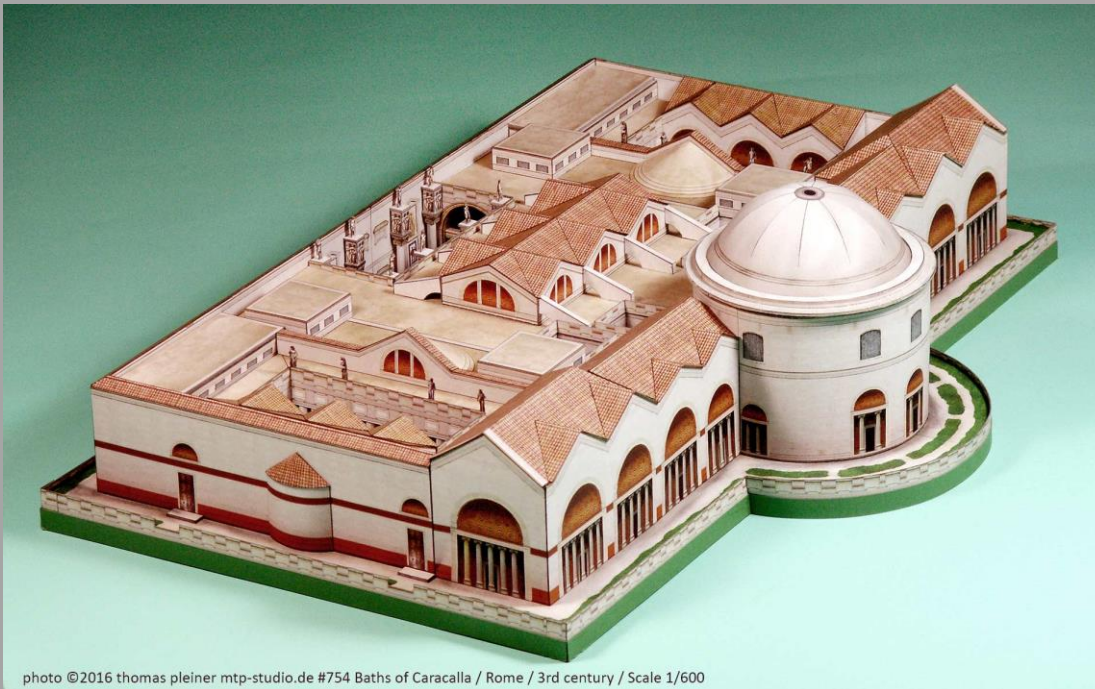

photo ©2016 thomas pleiner mtp-studio.de #754 Baths of Caracalla / Rome / 3rd century / Scale 1/600

Το Πάνθεον (76-138 μ.Χ.)

Το μεγαλύτερο Ρωμαϊκό έργο την περίοδο της ηγεσίας του Ανδριανού. Μια ροτόντα διαμέτρου 43 περίπου μέτρων.

(Κεφ. 6, σελ. 90 του βιβλίου)

Η σφαιρική μορφή συμβολίζει το σύμπαν. Ο μοναδικός φωτισμός προέρχεται από τον φανό, ένα κυκλικό εξώστη στο κέντρο του τρούλου. Για τη στήριξη του τρούλου έχει χρησιμοποιηθεί παχύς τοίχος. Η είσοδος αποτελείται από έναν 8,70 μέτρων οκτάστυλο πρόναο κορινθιακού ρυθμού.

Το Πάνθεον = Είναι μια ροτόντα διαμέτρου 43μ. Έχει την κάτοψη ενός τέλειου κύκλου.

Ο μοναδικός φωτισμός προέρχεται από τον κεντρικό «φανό».
Εξωτερικά καλυπτόταν από επιχρυσωμένα κεραμίδια.

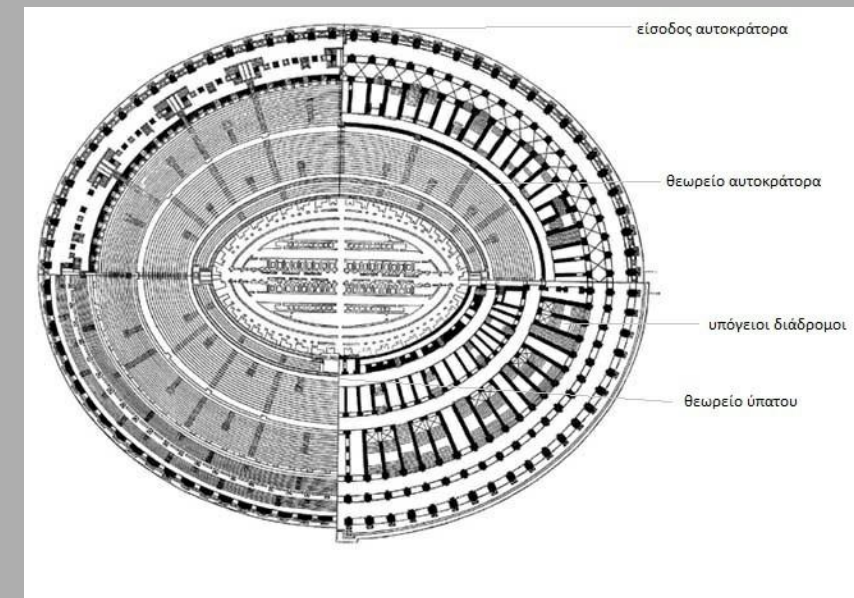
Προσέξτε τα κιονόκρανα.
Η Ρωμαϊκή Αρχιτεκτονική
δανείστηκε το κορινθιακό
ρυθμό και τον εξέλιξε.

Κολοσσαίο

80 μ. Χ. περίπου

Ρωμαϊκό αμφιθέατρο

(σελ. 89 του βιβλίου)

Κολοσσαίο 80 μ. Χ. περίπου

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%AF%CE%BF>

Με ύψος 48 μ. και χωρητικότητα για 50.000 θεατές. Πρόκειται για ένα ελλειπτικό σχηματικά αμφιθέατρο που αποτελείται από τριώροφες αψίδες. Στο ισόγειο είναι διακοσμημένος με παραλλαγή Δωρικών κιόνων, στη κιονοστοιχία του πρώτου ορόφου κυριαρχεί ο ιωνικός ρυθμός και στον στο δεύτερο και τρίτο όροφο κυριαρχεί ο κορινθιακός.

Οι κερκίδες υποβαστάζονται από αψίδες και στους τρεις ορόφους.

Στο εσωτερικό του μνημειακού αυτού κτιρίου υπάρχει ένα εντυπωσιακό αμφιθέατρο με επιμέρους χωρίσματα για χώρους όπως οι αποθήκες, τα αποδυτήρια, τα κλουβιά κ.ά.

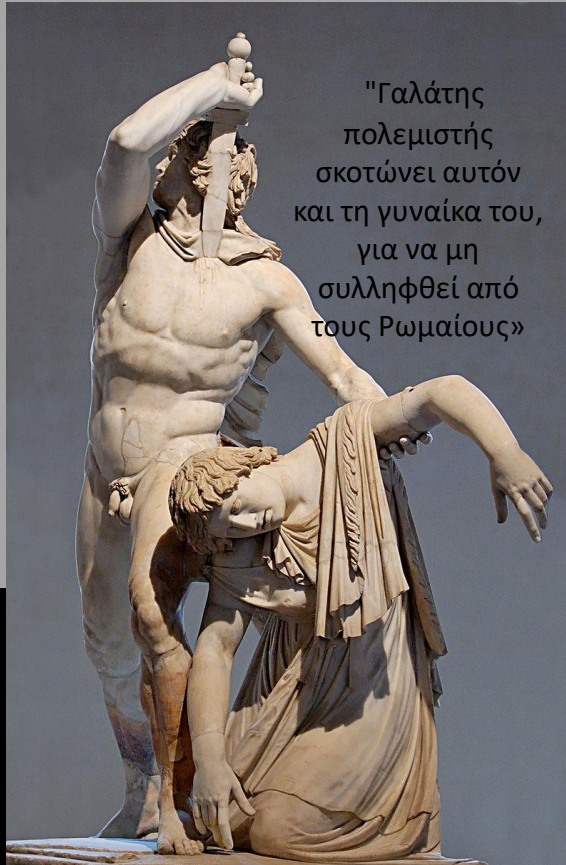
ΓΛΥΠΤΙΚΗ - εισαγωγή

*

«Ο Θνήσκων Γαλάτης», Καπιτώλιο Ρώμη.

"Γαλάτης
πολεμιστής
σκοτώνει αυτόν
και τη γυναίκα του,
για να μη
συλληφθεί από
τους Ρωμαίους»

Η Ρωμαϊκή τέχνη ενσωμάτωσε και προσαρμοσε τα δάνεια από άλλους πολιτισμούς. Οι επιφανείς Ρωμαίοι συλλέγαν ελληνικά έργα· έτσι παρουσιάστηκε μεγάλη ζήτηση για αντιγραφή των αρχαίων ελληνικών αγαλμάτων = Η Ρώμη αποτέλεσε το κέντρο μαζικής παραγωγής έργων τέχνης.

* Κεφαλή του Μεγάλου Αλεξάνδρου από ανδριάντα, ελληνιστικό αντίγραφο (100 π.Χ. περίπου) από πρωτότυπο χάλκινο έργο του Λυσίππου (330 π.Χ. περίπου)

- ❑ Ρωμαϊκά αντίγραφα αρχαίων ελληνικών (κυρίως ελληνιστικών) έργων όπως «Ο Θνήσκων Γαλάτης» και η προτομή του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Αρχαία Ρωμαϊκή τέχνη

Η Ρωμαϊκή τέχνη συνέλεξε, αναπαρήγαγε και στην ουσία δανείστηκε στοιχεία από τον ελληνικό πολιτισμό τα οποία προσάρμοσε στη δική της προσθέτοντας ζωντάνια στο ύφος εξαλείφοντας την αίσθηση στατικής πόζας.

Ποιοι είναι όμως οι δανεισμοί αυτοί;

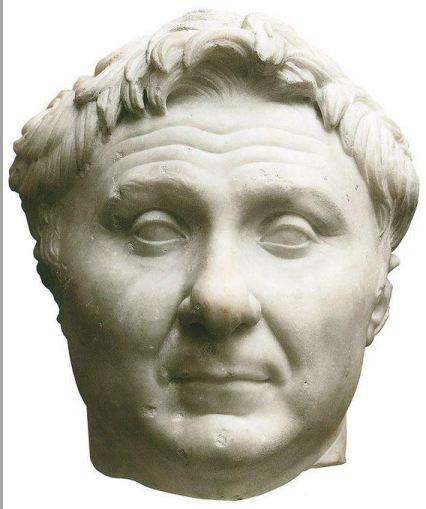
1. Η στάση και η κίνηση του ανθρώπινου σώματος
2. Ο ρυθμός (στην Αρχιτεκτονική, δάνεια από τον Κορινθιακό ρυθμό)
3. Η εξιδανίκευση (ας θυμηθούμε την Κλασική και Ελληνιστική γλυπτική)
4. Την δραματοποίηση των εκφράσεων και τη θεατρικότητα της ελληνιστικής περιόδου

Η ανάγκη των Ρωμαίων για προβολή και η κοσμοθεωρία τους οδήγησε στην:

- α. απεικόνιση ρεαλιστικών πορτρέτων τα οποία μοιάζουν με το πρωτότυπο
- β. στα μεγάλα μεγέθη έργων
- γ. στη μαζική παραγωγή καλλιτεχνικών προϊόντων.

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

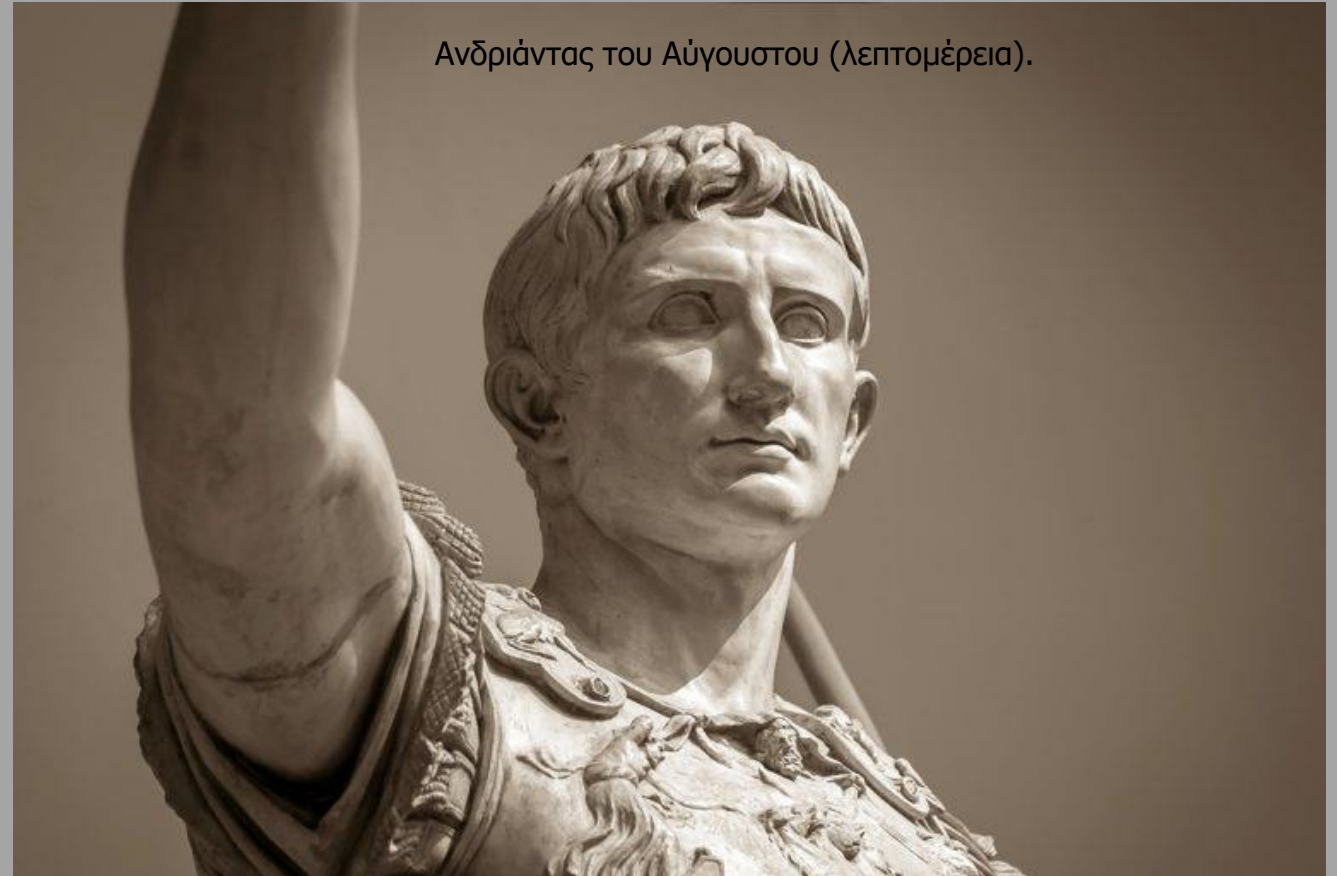
Προτομές-Πορτρέτα

προτομή του Πομπήιου

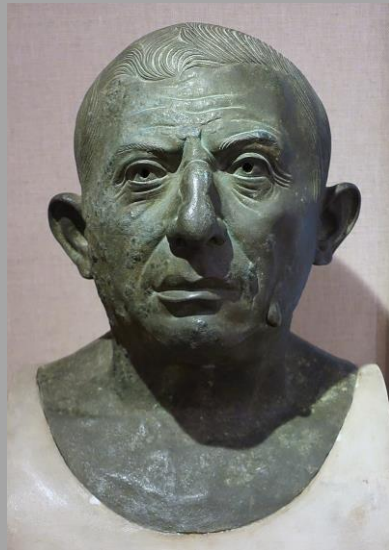
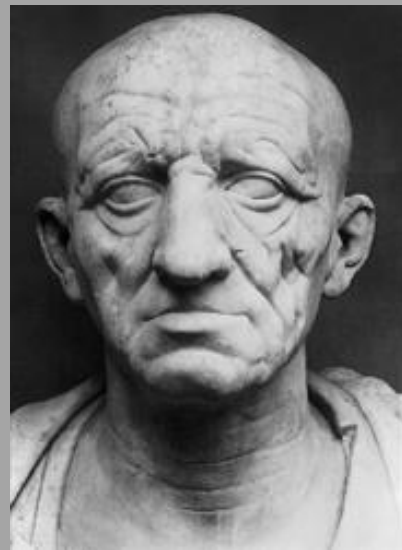
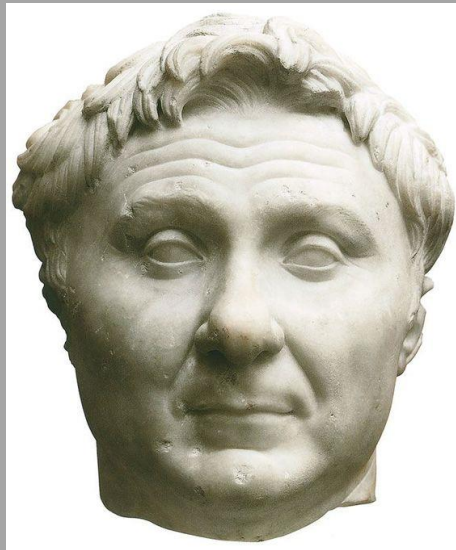

Προτομή της Fonseca, 2ος αιώνας μΧ Μουσείο Καπιτωλίου

Ανδριάντας του Αύγουστου (λεπτομέρεια).

Στη γλυπτική έχουμε τη δημιουργία προτομών με κύριο χαρακτηριστικό τους τη φυσική ομοιότητα του προτύπου που παριστάνουν. Η κατασκευή κέρινων ομοιωμάτων ήταν σημαντική και η χρήση τους ήταν μια πίστη ανάλογη αυτής που βρίσκουμε στην αρχαία Αίγυπτο.

Ο Ανδριάντας του αυτοκράτορα Αύγουστου, δημιουργήθηκε με πρότυπο τον « Δορυφόρο» του Πολύκλειτου.

Ανδριάντες →

← Το έργο του Πολυκλείτου «ο Δορυφόρος ή Κανών» 440 π.Χ., ενσαρκώνει το ηρωικό ιδεώδες. Στο έργο αποτυπώνονται οι ιδανικές αναλογίες της ανδρικής μορφής, ο κανών. Η σύνθεση απεικονίζει ένα νέο άνδρα με το δόρυ στηριγμένο στον αριστερό ώμο, να σταματά ξαφνικά ενώ περπατά, με τέτοιο τρόπο που ο θεατής νομίζει ότι θα ξεκινήσει πάλι. Η αυστηρότητα και το ειδυλλιακό ιδεώδες της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής δεν είναι σκοπός των Ρωμαίων οι οποίοι θα δανειστούν τα στοιχεία που θέλουν από τους Έλληνες για να προχωρήσουν στην αποτύπωση των χαρακτηριστικών που θα προσθέσουν (με μεγάλη λεπτομέρεια) κύρος στα γλυπτά τους αγάλματα.

Ανδριάντας του Αύγουστου

Λεπτομέρεια από τον Ανδριάντα του Αύγουστου

Ο Σολ, ο θεός του ήλιου, στο άρμα του με τέσσερα άλογα
ο θεός του ουρανού

Aurora, η φτερωτή θεά της Αυγής

Πλούσια Γη

Τα πορτρέτα και οι ανδριάντες των Αυτοκρατόρων χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να εξυπηρετήσουν στη φήμη τους και να επιδείξουν τη δύναμή τους. Οι μορφές είναι ρεαλιστικές και φορτωμένες με λεπτομέρειες στις πτυχώσεις των ρούχων, στην περιγραφή της κόμης. Είναι γεμάτες συμβολισμούς.

Τα έφιππα αγάλματα

Το έφιππο άγαλμα του Μάρκου Αυρήλιου 166-180 μ.Χ.:

Ο Αυτοκράτορας στέκεται πάνω στο άλογό του, σαν θεός και προστατεύει την αυτοκρατορία του από θέση ισχύος.

Τα έφιππα αγάλματα, στέκονταν στο κέντρο της αγοράς και αποτέλεσαν πρότυπο είδος γλυπτών για πολλούς αιώνες.

Την περίοδο της Αναγέννησης ο Ανδριάντας του Αυρήλιου τοποθετήθηκε σε περίοπτη θέση μετά από εντολή του Πάπα Παύλου Γ'.

Σήμερα βρίσκεται σε μουσείο του Καπιτωλίου στη Ρώμη.

Το ρωμαϊκό ανάγλυφο...

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ

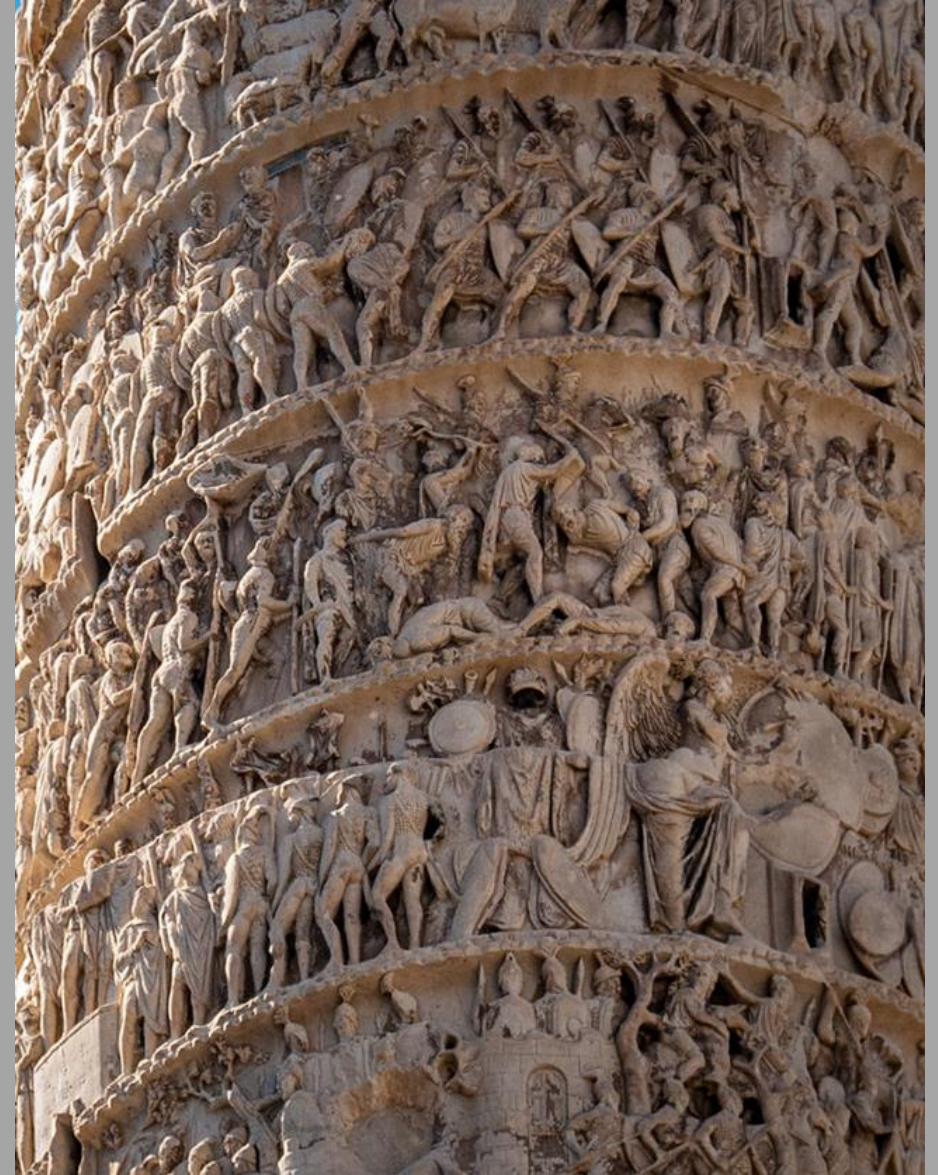
Εξιστόρηση πολεμικών επιχειρήσεων
και θριάμβους των αυτοκρατόρων
και των στρατηγών.

Η στήλη του Τραϊανού στη Ρώμη 113 μ.Χ.
ύψος 38 μ. (σελ. 89 του βιβλίου)

**Παριστάνει το χρονικό των πολέμων του Αυτοκράτορα Τραϊανού
στους Δακικούς πολέμους με μεγάλη λεπτομέρεια.**

Ο άγνωστος καλλιτέχνης κατόρθωσε να αναπαραστήσει τα
πρόσωπα και τα γεγονότα της εκστρατείας εναντίον των Δάκων
με εξαιρετική εκφραστική δύναμη, απόλυτα σύμφωνη
με την πνευματικότητα της εποχής.

Κυριαρχούν η αφήγηση, η χρονική ακολουθία και η λεπτομέρεια.

Συγκρίνουμε τη στήλη του Τραϊανού με μια Μεσοποταμιακή στήλη

(πρώτα περιγράφουμε τις δύο στήλες και μετά κάνουμε σύγκριση. Στο ρωμαϊκό ανάγλυφο τονίζουμε την έμφαση στη λεπτομέρεια και τον ρεαλισμό στις εκφράσεις των προσώπων)..

Η Νικητήρια στήλη του Ναράμ – Σίν, περίπου 2230 π.Χ.

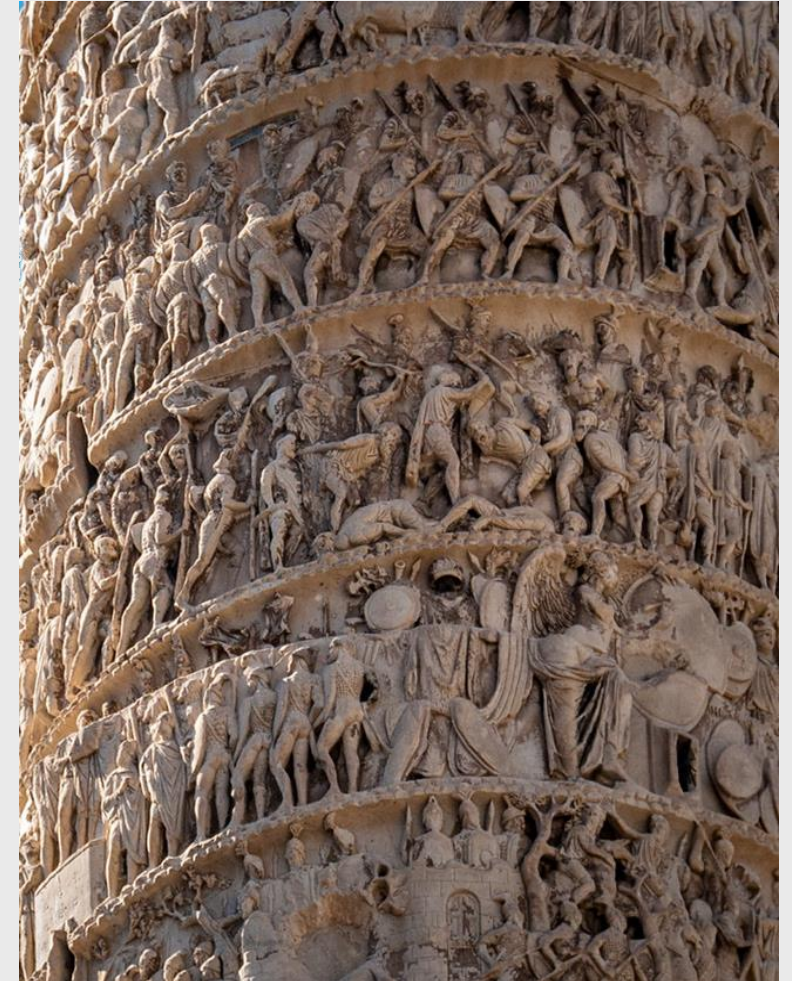
Δείχνει τον Ακκάδα βασιλιά στο πάνω μέρος της ανάγλυφης στήλης να πατάει πάνω στους εχθρούς του.

Οι μορφές μοιάζουν να είναι όλες ίδιες.

Μας μεταφέρεται με περιγραφικό τρόπο η θριαμβευτική νίκη του βασιλιά ο οποίος φοράει κερασφόρο κράνος με θεϊκή δύναμη και είναι τοποθετημένος σε ύψος, κοντά στα αστέρια:

καθώς παρατηρούμε τις μορφές σταδιακά το βλέμμα μας οδηγείται προς τη μεγάλη μορφή του βασιλιά που είναι σκαλισμένος ιεραρχικά, στο ψηλότερο σημείο της στήλης.

Αυτή τη λογική στη σύνθεση ακολούθησαν όλες οι Ανατολικές χώρες που βασικό τους μέλημα ήταν η κυριαρχία και το να καταστήσουν ορατή την ιερή ιστορία τους.

Το ανάγλυφο στη γλυπτική γενικότερα θα ανθίσει στη μνημειακή τέχνη και στην καθημερινή ζωή των Ρωμαίων (κυρίως σε σαρκοφάγους, επιτύμβιες στήλες και μαρμάρινες επιγραφές).

Παιδιά που παίζουν με ξηρούς καρπούς. Μαρμάρινο ανάγλυφο, λεπτομέρεια από σαρκοφάγο, ρωμαϊκό έργο τέχνης, 3ος αιώνας μ.Χ.

Ανάγλυφο που απεικονίζει ένα σιδηρουργείο και εργαλεία

Φαγιούμ

η δύναμη της εικόνας θα διατηρήσει αυτό που έπαψε να υπάρχει

Φαγιούμ μεταξύ 1^{ου} – 3^{ου} αι. μ.Χ.

Από που πήραν την ονομασία τους;

από την κοιλάδα Φαγιούμ της Αιγύπτου στην οποία βρέθηκαν τα περισσότερα πορτρέτα.

Τεχνική: κυρίως **εγκαυστική** σε ξύλο (η επεξεργασία και η σύνδεση των χρωμάτων γινόταν με ζεστό κερί) *γλωσσάρι, σελ.92 του βιβλίου*

«Γενειοφόρος νέος» 2^{ος} αιώνας μ.Χ. *σελ. 88 του βιβλίου*

Οι προσωπογραφίες Φαγιούμ είναι επηρεασμένες από την ελληνιστική ζωγραφική των Μακεδόνων η οποία συνεχίστηκε τα Αλεξανδρινά χρόνια και άφησε ως απογόνους Έλληνες και Σύριους καλλιτέχνες.

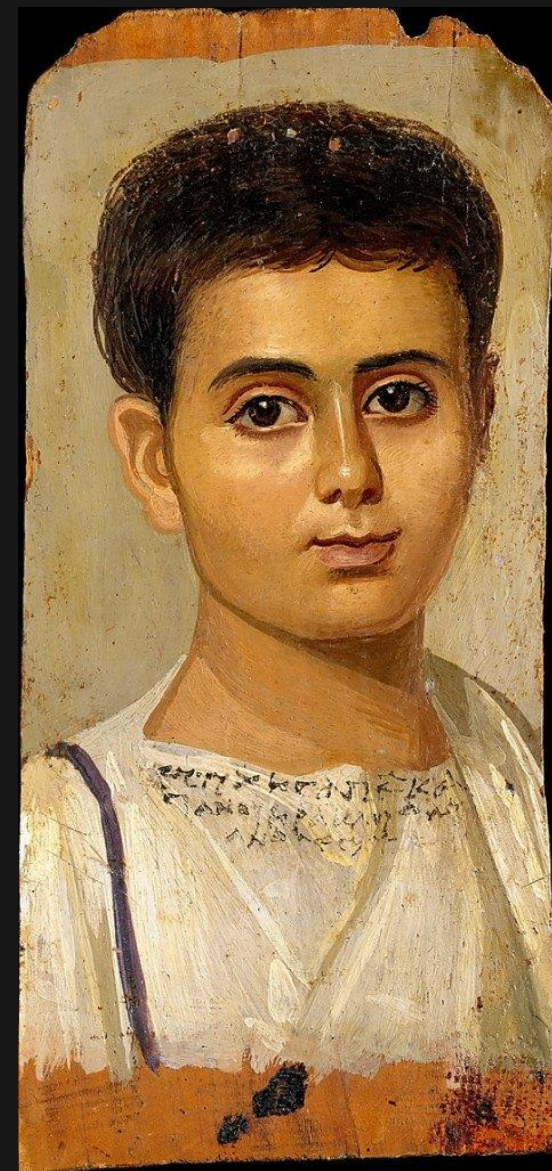
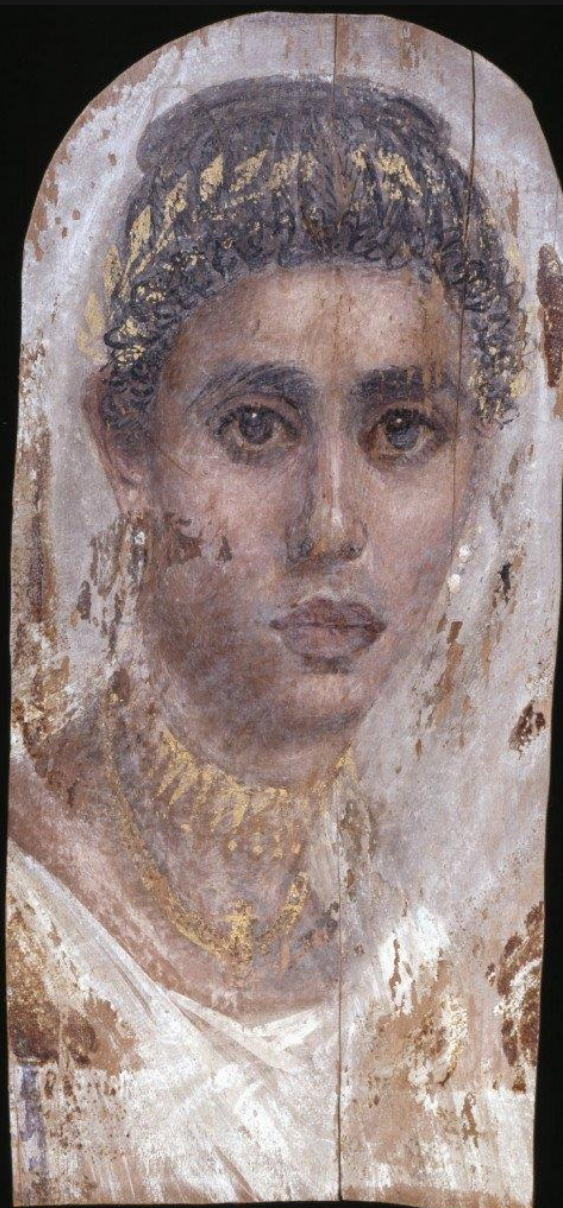
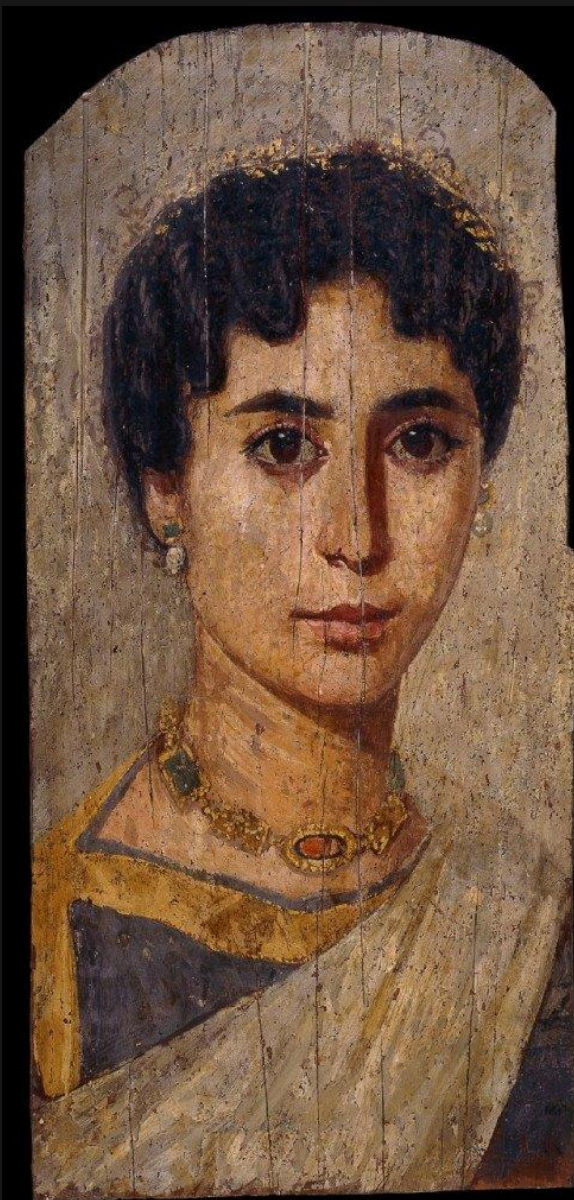
Ας δούμε τα χαρακτηριστικά του προσώπου (περιγραφή):

Μακρύ πρόσωπο και μύτη, μεγάλο μέτωπο (πνευματικότητα), μεγάλα εκφραστικά μάτια, κοιτούν μετωπικά τον θεατή με σοβαρή έκφραση (μερικές φορές βλέπουμε ένα βλέμμα υπερβατικό). Λεπτομέρειες όπως το διάδημα πάνω στο κεφάλι προσφέρουν πληροφορίες για τις δοξασίες και τις θρησκευτικές συνήθειες των ανθρώπων που απεικονίζονται σε αυτά.

Τα πορτρέτα τοποθετούνταν στην κεφαλή της σαρκοφάγου.

Φαγιούμ νέου κοριτσιού,
Κρατικό Μουσείο Αιγυπτιακής Ιστορίας του Μονάχου

Προσωπογραφία του μικρού
Ευτύχη, 2ος αιώνας

Η συνέχεια της τεχνικής εγκαυστικής στη Βυζαντινή τέχνη.

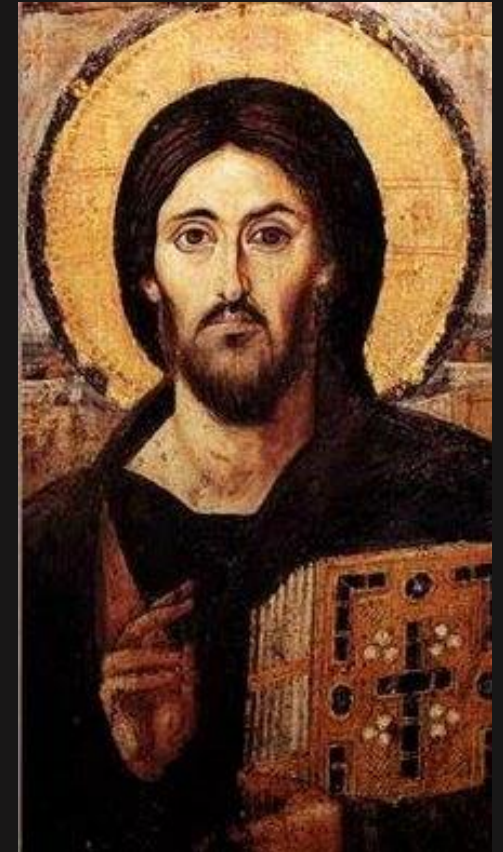

Θρησκευτικός συγκρητισμός
(θρησκευτικά σύμβολα πάνω στα πορτρέτα)

Προσωπογραφία νέας από το Φαγιούμ με τη χαρακτηριστική στάση που θα διατηρήσουν οι γυναικείες μορφές στη βυζαντινή τέχνη. (Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη)

Φορητή εικόνα (γλωσσάρι σελ. 106)

«Ο Χριστός Παντοκράτωρ»
πρώτο μισό 6^{ου} αι. μ.Χ.
Μονή Σινά
(Εγκαυστική τεχνική).

ΡΩΜΑΙΚΟ ΚΟΣΜΗΜΑ (31- 324 π.Χ.)

- Υπεροχή και εντυπωσιασμός, έναντι του μέτρου. Χρήση ημιπολύτιμων και πολύτιμων λίθων.
- Επανάληψη μοτίβων και τεχνικών (π.χ. κοκκίδωση) της ελληνιστικής κοσμηματοποιίας.
- Συχνή χρήση των τεχνικών Opus interrasile, διάτρητη τεχνική και Cameo.
- Καθιέρωση της χρήσης νομισμάτων με κύρια διακόσμηση την παράσταση ενός Αυτοκράτορα.

Γυναικείο Ρωμαϊκό κόσμημα.
Χρυσό εξάρτημα περιδέرائου και αλυσίδα
διακοσμημένη με σφαιρικές χάντρες.

Η αναπαράσταση προσώπων είναι
διαδεδομένη σε όλες τις μορφές
τέχνης κατά την Ρωμαϊκή περίοδο.

- Χρήση πολύτιμων λίθων·
προστίθεται το μαργαριτάρι.

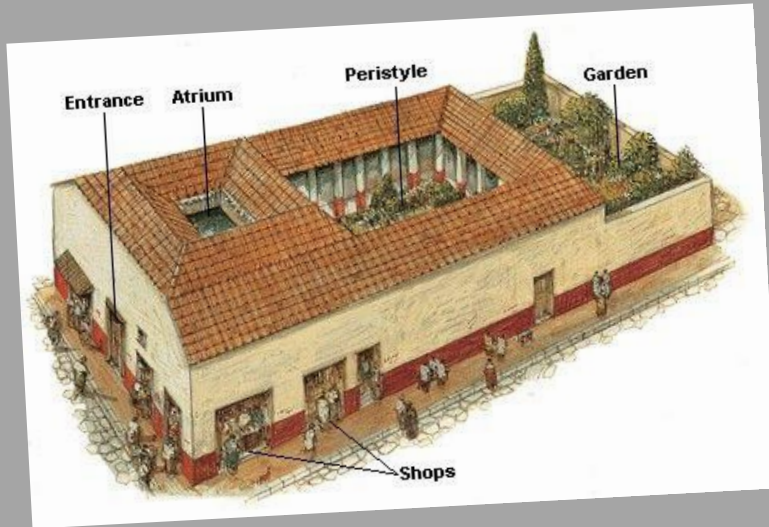
Χρυσό ενώτιο με μαργαριτάρι σε πορτρέτο Φαγιούμ.

Από τα πορτρέτα Φαγιούμ, μπορούμε να αντλήσουμε πολλές πληροφορίες για το κόσμημα.

Τεχνική Opus interrasile
Περικάρπιο κατασκευασμένο με την τεχνική OPUS INTERRASILE

Ρωμαϊκή κατοικία

Λευκοί τοίχοι, επίπεδη οροφή και μια ή περισσότερες εσωτερική αυλή.

Μια στοά με κίονες σαν την αυλή που θα δούμε αργότερα στα χριστιανικά μοναστήρια και το αίθριο με την λίμνη στο κέντρο.

Γύρω από την αυλή υπήρχαν χώροι υποδοχής και τα δωμάτια της οικογένειας ενώ ήταν γεμάτα τοιχογραφίες.

Ζωγραφική

Στην Πομπηία σχεδόν όλα τα σπίτια είχαν ζωγραφικά θέματα περιμετρικά των τοίχων τους, που εξυμνούσαν την καλή ζωή.

Προκειμένου να δημιουργήσουν προοπτικούς χώρους πάνω στους τοίχους, αναπτύξαν την τεχνική της εξαπάτησης του ματιού (σελ.92 για τον όρο).

Η τεχνική είναι γνωστή ως: **trompe l'oeil**

Τοπίο της Πομπηίας 79 μ.Χ.

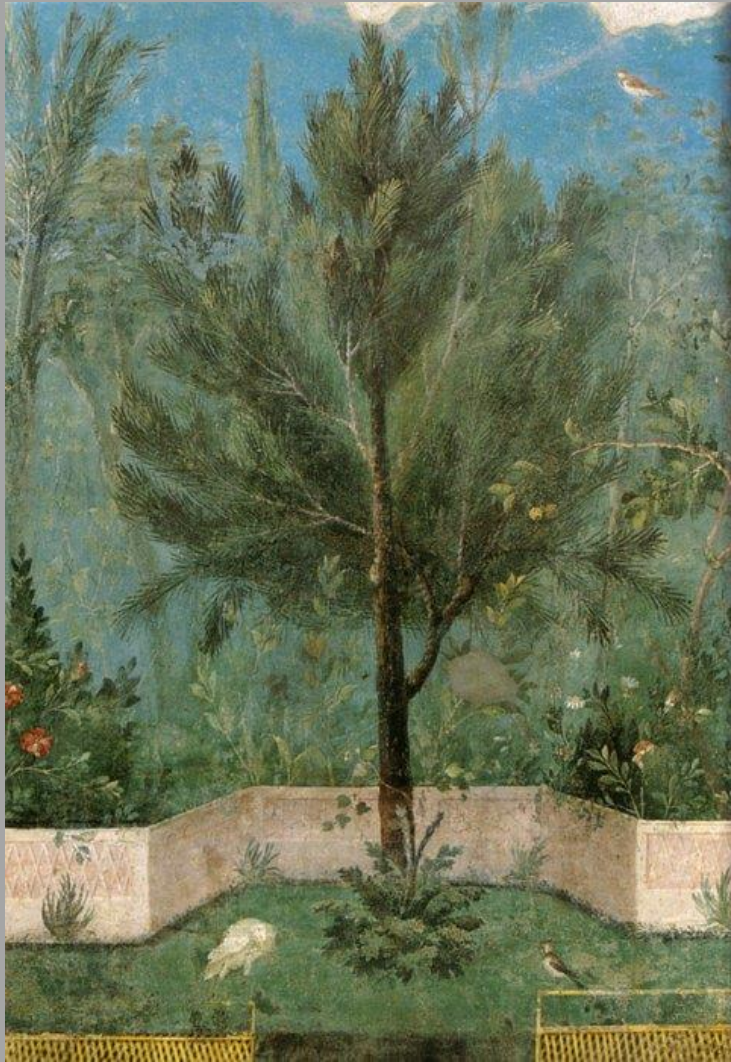
(Ζωγραφική λεπτομέρεια τοίχου)

(Εθνικό Μουσείο Νάπολης).

Αυτό το τοπίο είναι χαρακτηριστικό του εκλεπτυσμένου τρόπου ζωής των Ρωμαίων, όπως περιγράφεται από τον Πλίνιο τον νεότερο στα «Γράμματά» του.

Δείχνει κτίρια στο πίσω μέρος ενός μόλου, όπως ένα κυκλικό κτήριο, σαν πύργο και εξοχικές κατοικίες με κληματαριά.

Στο τρίτο πλάνο η τεχνική του σφουμάτο βοηθάει τον ζωγράφο να αποτυπώσει το βάθος. Δείχνει κλωνάρια και συστάδα δέντρων με πράσινο.

Η ατμοσφαιρική τεχνική σε τοιχογραφία της έπαυλης της Λίβυας, 25 π.Χ. =

τα αντικείμενα που βρίσκονται πιο μακριά από το θεατή εικονίζονται λιγότερο ευκρινή ενώ τα κοντινά ζωγραφίζονται με την τεχνική της οπτικής απάτης.

(λεπτομέρεια **σελ. 88 εικόνα 3.**)

Ο καλλιτέχνης προσπαθεί
να «εξαφανίσει» τον τοίχο
και να δημιουργήσει την οπτική
ψευδαίσθηση ενός κήπου με πουλιά
να κελαηδούν καθισμένα σε κλαδιά δέντρων
ή πετώντας σε ένα ειδυλλιακό
γαλάζιο ουρανό.

<https://www.lifo.gr/uploads/image/585700/0789209020.interior01.jpg>

ΣΥΓΚΡΙΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΜΙΑΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΕΠΑΥΛΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΘΗΡΑ

Η «τοιχογραφία της Άνοιξης» 16ος αι. π.Χ.

(Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΑΙΟΥ)

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Συλλογή Προϊστορικών Αρχαιοτήτων

Πρόελευση: Ακρωτήρι Θήρας

Λεπτομέρεια από νωπογραφία στην Έπαυλη των Μυστηρίων της Πομπηίας στη νότια Ιταλία.

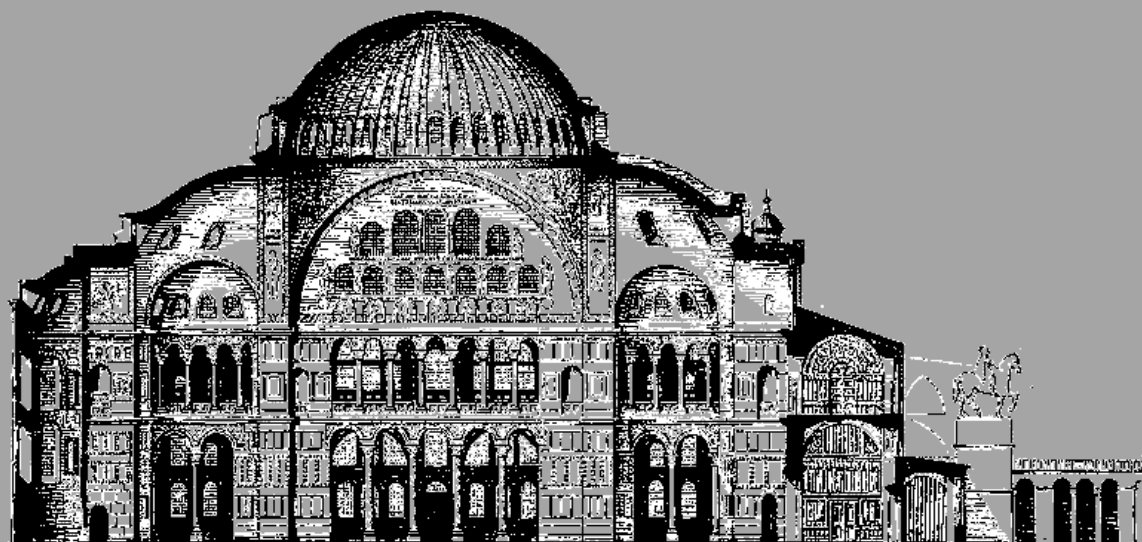
Πιθανόν να δείχνει την τελετή ενηλικίωσης μιας νέας κοπέλας.

Η Ρωμαϊκή πόλη Πομπηία θάφτηκε στην έκρηξη του Βεζούβιου το 79 μ.Χ.

Η αρχαία ελληνική τέχνη ήταν διαδεδομένη κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο. Πιθανόν, Έλληνες και Σύριοι καλλιτέχνες με τα συνεργία τους καλούνταν να ζωγραφίσουν ή να κατασκευάσουν ψηφιδωτά στις επαύλεις των Ρωμαίων.

Το μωσαϊκό της μάχης της Ισσοῦ το 333 π.Χ. μεταξύ Αλέξανδρου και Δαρείου ΙΙΙ της Περσίας που βρισκόταν στην Οικία του Φαύνου, (Πομπηία). (δες σελ. 77 ελληνιστική εποχή).

Η Ρώμη θα χάσει σιγά σιγά την κυριαρχία της.

Μετά τον 3^ο αιώνα μ. Χ. δεν θα είναι το μόνο κέντρο πολιτιστικής και πολιτικής ζωής.

Οι καινούργιες θρησκείες με επικρατέστερη τη Χριστιανική, θα αλλάξουν τα χαρακτηριστικά της τέχνης.
Νέα διακοσμητικά στοιχεία από άλλους πολιτισμούς, θα ενσωματωθούν στις επικρατούσες δημιουργίες.

Η συνέχεια της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στη Δύση, είναι ο Ρωμανικός ρυθμός και στην Ανατολή ο Βυζαντινός.

Το παρόν power point δημιουργήθηκε για εκπαιδευτικούς λόγους και δεν επιτρέπεται να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε αναπαραγωγή του.
Οι διαφάνειες αυτής της παρουσίασης έχουν ως βασική πηγή το βιβλίο της Ιστορίας της Τέχνης Γ' τάξη γενικού λυκείου εκδόσεις «Διόφαντος»
ενώ χρησιμοποιήθηκε φωτογραφικό υλικό κυρίως από το διαδίκτυο.